

СТАНОВИЩЕ

от проф.д.с.н Видъо Стоянов Видев, член на научно жури със заповед 2369
от 04.12. 2013г. на ректора на Тракийски университет

Относно:Оценката на дисертационен труд на тема: “ Използване на Test – day модел за оценка на развъдната стойност , форма на лактационната крива и показатели за устойчивостта ѝ при Българската черношарена порода“ с автор доц. д-р Живка Илиева Герговска за придобиване на научна степен “Доктор на науките “ научна специалност “ Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването “ професионално направление 6.3.Животновъдство, област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина.

Всички необходими документи по процедурата за придобиване на научна степен “Доктор на селскостопанските науки “ са изготвени и представени от кандидата съгласно изискванията на ЗРАСРБ и ПРАС на Тракийски университет Стара Загора.

Темата на дисертационния труд е повече от актуална в няколко аспекта:

През последните години все повече страни в света преминават от модели за оценка на база продуктивност за лактация към такива на база продуктивност за контролен ден /ТД модели /,които дават възможност за обхващане на повече средови фактори , влияещи върху продуктивните качества на животните и повишават коректността на оценките.

Получване на сравнително точни оценки от по-малък брой контроли,което дава възможност да се получат по-рано развъдни оценки за бици и крави и може да съкрати генерационния интервал и разходите за контрол на продуктивните признаци.

Възможност за оценка на лактационната крива, което може да се използва за организационни цели и подобряване мениджмънта на стадата.

През последните 10-15 години по различни причини в нашата страна не се извършва оценка на развъдната стойност на говедата от породите за мляко. Целият комплекс от дейности по контрол и преценка качествата на животните в крайна сметка трябва да доведе до определяне на тяхната развъдна стойност, в която се фокусират резултатите от приложените селекционни методи за индивидуална оценка и ако това не се прави те до известна степен се обесmisлят и т.н.

Обем и структура на дисертационния труд. Дисертацията е написана на 288 стандартни машинописни сраници, в които се включват следните раздели: Увод 2 стр.,Литературен обзор82стр., Цел, материали и методи 28 стр., Резултати и обсъждане 129стр., Обобщение 4 стр., Изводи 5 стр., Препоръки 1 стр., Списък на използваната литература 24 стр., и Приложения 4 стр. – Списък на публикациите2 стр. и цитирания 1 стр.

Трудът е много добре написан, оформлен , структуриран, систематизиран,представен и онагледен (50 фигури и 54 таблици.) Стилът е научен и издържан.По обем, структура и съотношение на отделните раздели отговаря на изискванията за дисертация за доктор на селскостопанските науки.

Оценка на литературния обзор. В този раздел се прави исторически преглед на методите за генетична оценка на продуктивните качества на говедата от породите за мляко. Посочва се предимствата , недостатъците, вариантите и факторите на ТД моделите /за контролен ден/.Сравняват се оценките за развъдната стойност и рангове на животни получени при използване на ЛМ и ТД модели.Оценка на компонентите на вариансите и херитабилитета за продуктивните признания средно за контролен ден и за нормална лактация и т.н. Написан е с вешина „умение и засяга всички въпроси свързани с дисертационния труд. Тук се разкрива богата литературна осведоменост на автора по темата, доказателство за което са цитираните 424 литературни източника, предимно от последните 10 години (от които 29 на кирилица и 395 на английски език), както и умението му да анализира, обобщава и прави заключения и в крайна сметка убедително да обоснове необходимостта от изследването.

Целта е формулирана кратко, точно и ясно.Задачите за нейното изпълнение са добре дефинирани, логически свързани, съответстват на поставената цел и са достатъчни за нейното изпълнение.

Методологичната част на дисертационния труд е разработена много-добре и създава предпоставки за постигане на поставените цели.Използвани са данни за крави от 10 говедовъдни ферми от 4 района на страната.Използването на методите и различните модели са описани достатъчно детайлно и ясно. Статистическата обработка на получените резултати е на високо съвременно ниво.

В раздел “Резултати и обсъждане“ в таблици и фигури прегледно са представени получените резултати във всички направления. Данните са обсъдени задълбочено и детайлно, като са направени съответните обобщения и заключения.Хронологията на представянето на резултатите в раздела е в същата последователност, както са подредени в раздела” Материал и методи “ което улеснява проследяването изпълнението на задачите, възприемането и осмислянето на информацията.Данните за средна млечност 4468,32кг., среден процент мастни вещества 3,72% и на протеина 3,31% са представителни за средната продуктивност на породата в страната за периода 1995 – 2006г., което означава, че фермите са правилно подбрани. Анализът на собствените резултати се съпътства с коментар за това какво е установено по въпроса от други автори. По този начин става ясно дали получените резултати от автора съдържат нова информация или имат потвърдителен характер. Разделът завършва с обобщение в което автора много сполучливо е дал положителните и отрицателните характеристики на използваните методи, на факторите които имат или нямат значение за проучваните признания и трябва или не да бъдат включени в съответните модели.

Изводите отразяват в обобщен вид резултатите от проучването.Те са конкретни, точни и ясни. В тях са синтезирани основните приноси да дисертационния труд.

Препоръките са в съответствие с получените резултати и направените изводи и се адресират към развъдните говедовъдни асоциации, които на практика ще ги използват в своята работа.

Бележки и препоръки по дисертацията.

1. Списъкът на използваните съкращения не е пълен.
2. Литературния обзор би могъл да бъде по-кратък.
3. Малко са цитираните български автори.
4. Малко са цитиранията на собствените изследвания по темата.

Посочените бележки не са съществени и не намаляват стойността и качествата на дисертационния труд.

Приноси: Приложената справка за научните приноси от дисертационния труд е обективна и коректна. Представени са 12 приноса, повечето от които са оригинални, а останалите са с елементи на оригиналност, тъй като темата в този вид се разработва за първи път. Те са добре формулирани и целенасочени. Научната ми оценка за приносите е висока.

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията и адекватно отразява основната информация за същността на изследването, изводите, препоръките и приносите които се правят с него.

Научни публикации: Във връзка с дисертацията са представени 13 публикации, в 3 от които доц. Герговска е самостоятелен автор, а в останалите е водещ автор. Седем от трудовете са на български език (№№ 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7), останалите (№№ 8, 9, 10, 11, 12, 13) на английски език. Дванадесет от тях са публикувани вrenomирани наши научни списания, а една в сборник на Ветеринарно медицинския факултет на Истанбулския университет. Те имат качествата на завършени научни трудове и разглеждат отделни въпроси от темата на дисертацията. Една е публикувана в списание с Impact factor 0,189.

Цитирания. Представена е справка с цитирани 4 труда във връзка с дисертацията от 7 автора в т.ч. 6 от чужбина и 1 у нас.

Личния принос на автора при разработването на дисертацията и свързаните с нея трудове е убедително представен и много добре подчертан.

Представените материали по процедурата покриват изискванията по всички наукометрични критерии на АФ при Тракийски университет за добиване на научна степен "Доктор на селскостопанските науки"

Заключение

Стойността на разглеждания дисертационен труд – актуалност, методическа издържаност, мащабност, стил на написване, представяне и анализиране на резултатите, направените изводи, препоръки, приноси, покриването на наукометричните критерии, ме карат да дам своето положително становище и да препоръчам на уважаемите членове на научното жури при АФ на Тракийски университет да гласуват "За" даване на научна степен "Доктор на науките" по научна специалност "Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаване" на доц. д-р Живка Илиева Герговска.

15.01.2014г.

Стара Загора

Член на Научно жури:.....

Проф.д.с.н. Видьо Видев